

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 144. szám
2020/10.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

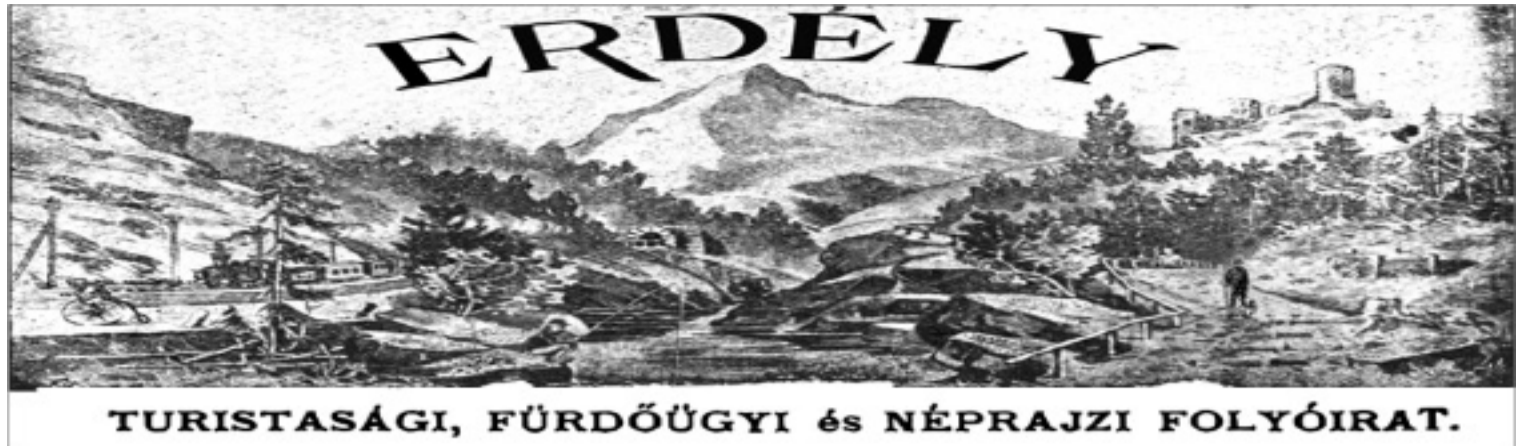
Szerkesztőség (info@ekokolozsvar.ro):

Kerekes Edit,

Kismihály Boglárka,

Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2020. november 13.

A Maros menti természeti csodáktól a Kalota menti magaslatokig

Október elmúlt csodálatos hétvégéjén majdnem 100 lelkes természetbarátot vezettünk általuk már ismert vagy még ismeretlen tájakra, a tapasztalt rangidős Kovács D. Zsuzsa és – az EKE – Kolozsvár 1891 megalakulása óta – eddigi legfiatalabb túravezetőnk, Kismihály Boglárka jóvoltából.

BRANEA RÓBERT

A Szászsebes melletti Veresmart lélegzetelállító képződményéhez Zsuzsa által vezetett autóbuszos-személyautós kiránduláson 65 turista vett részt, közülük 32-en EKE-tagok. 5 kiskorú is volt, 7 személy 20–40 év közötti, 22-en 70 év fölöttiek, a résztvevők átlagéletkora meghaladta az 55 évet. Wanek Ferenc geológus kiselőadása során ismertette a különleges természeti környezet kialakulásának körülményeit és több szakterület keretében tanulmányozott értékeit.

A társaság egy része a parkolóhelytől megtett rövid séta

után a mart aljában pihent és beszélgetett, sokan viszont kíváncsiak voltak arra, hogy fentről milyen a kilátás, és körbejárták az eróziós felszín peremét.

Első túráját vezette a kolozsvári EKE-ben Bogi, újdonsült túravezetőként szülőföldjére, a Kalotaszeg gyöngyszeme, Kalotaszeg-Zentelke melletti Kőhegy gerincére. Személygépkocsikkal érkezünk a falu központjába, majd onnan a Magyarókeréken keresztül Székelyjő felé vezető műúton, a hágó közelében levő parkolóba. A túrán 32-en vettünk részt (és 3 kiskutyá!), ebből 9 EKE-tag. Lényegesen fiatalabb tár-

saság (9 kiskorú, 10-en 20–40 év közöttiek, az átlagéletkor 36 év volt) járta végig a 13,5 km-es körtúrát a vulkáni eredetű, illetve az üledékes zóna határán fekvő kis hegyvonulat vonzó ösvényeit. Bevezetőként Bogi vonzó és csalogató módon mutatta be Kalotaszeg királyt. A három csúcsról (Dulului, Hármaskőszikla és Tomordok) egyaránt gyönyörű kilátásban volt részünk a Kalotaszegi-medencére és a Vigyázó impozáns tömbjére. Mindezt csak fűszerezte dr. Poszet Szilárd egyetemi oktató érdekes és informatív magyarázata a környék földrajzi-geológiai jellemzőiről, a drónshow, a szépséges őszi növényzet, a sáskák és vaddisznók, kőkény-, csipkebogyó- és galagonyabokrok, a mesés Kőhegy-tava, az őzlábgombák és pöfetegek, majd a végén a szentkirályi pizza.

Fiatal túravezetőnk még fiatalabb túratársaival a Tomordok-csúcson (1150 m)

A SZERZŐ FELVÉTELE

Karcsi-sírató

TÓTHPÁL TAMÁS

A minap Moreh Zoli tagtársunkkal közös EKE-emlékeket göngyöltünk a „kovidos idők” éppen nyitva talált Rigó-féle kerthelyiségében, a Mikses Kelemen utcában, Zoli többek közt megjegyezte: – Bizony, mondhatjuk, az újjáalakult kolozsvári EKE aranykora Vekov Károly elnökségének idejére esik.

A tapasztaltság fásultságának sűrű bologatásai közepette ki is fejtettük észrevételét, mintha mondókájának főszereplője velünk együtt üldögtelt volna az asztalnál. Meg is fordult akkor a fejemben, hogy talán ideje volna meglátogatni, elvégre meg is hívott. Ezért tűnt hihetetlennek néhány napra rá a szomorú hír, hogy Vekov Károly eltávozott az élők sorából. Hihetetlen, talán, mert túl közvetlenül közelinek, túlságosan közünk levőnek tűnt, ahogyan emlegettük. Premoníció? Annyak, hogy most már az elparéntálására kell hogy sor kerüljön...?

Vekov Károly igazából az új évezred első évtizedének második felétől tevékenykedett aktívan az EKE-ben. Eleinte jól felszerelve a békés Kolozsvár környéki családi túrákon feleségével, Ildikóval, néha akár fiukkal, Imrével. Belőle cserkész, idővel igazi turista lett, talán éppen az EKE-kirándulásoknak köszönhetően. Aztán egyre jobban bele-vágyva, nagyobb lélegzetvételű kirándulások következtek. Jőmagam, bár már azelőtt is ba-

rátí szálak fűztek hozzá, jobbára a 2008-as székelyjői Vándortábor parancsnokaként, ennek szervezése kapcsán kerültem közelebb hozzá. Akkor pedig napról napra, néhány hónapon át egyre többet bogoztuk együtt a homályt Fürdő utcai lakásukban, gyakran akár az éjszakákba is nyújtva a táborszervezés problémáit. De Ildikó számára ez nem volt új, mint megjegyezte: – Karcsi országos ügyvezető titkárként az RMDSZ gondjait is ugyanolyan lelkesen vállalta fel hasonló éjbe nyúló vitákkal a rendszerváltás után.

Egyetemi docensként és volt parlamenti képviselőként, de amúgy is, Vekov Károlynak rengeteg kapcsolata volt, így a rendelkezésünkre álló kevés idő és az akkori országos vezetőség teljes ellenszele dacára jól haladtunk. Házigazdám még a Tăriceanu-kormány környezetvédelmi minisztere, Korodi Attila védnökségét is megszerezte a tábor részére. Summa summarum, a székelyjői EKE Vándortábor nagyszerűen sikerült, ezt követően pedig Vekov Károly lett a kolozsvári EKE-osztály elnöke. Ekkor új lehetőségek, új perspektívák nyíltak meg min-

dig alkotásra, tette kész egyénisége számára, ezúttal a közösség- és intézményfejlesztés terén.

Az idők folyamán számos történelmi témájú cikke és kötete jelent meg, így ismerte egy

Károlynak köszönhetően ez működött is. Mindenki Vekov Karcsija nagyszerűen tudta leosztani és koordinálni a tennivalókat, megteremtette az együttműködés feltételeit, részvételre ösztönző módszereivel moderálta a választmányi gyűléseket, érdeklődés és lelki hasonlóság által összekovácsolódott közösségünket. Mindezt jó hangulatban, és elsősorban ezt a jó hangulatot értékelték Moreh Zoli aranykornak.

A magyar egyházak megsemmisítésére irányuló koncepciók perke tanulóanyagoként, de a főtéri Márton Áron-szobor kezdeményezőjeként is jó egyházi kapcsolatokkal is rendelkezett, minek révén két alkalommal is székházat szerzett a katolikus státusházakban. Erről jut eszembe, akár mint anekdotikus mozzanat is, hogy a Fürdő utcai szuterénben levő székházunkban egyszer a kolozsvári magyar főkonzullal jelent meg. De huszárvágásai közé tartozott az EKE elveszettnek hitt Erzsébet-zászlójának felkutatása is a történelmi múzeum raktárában. És még sorolhatnám emlékeimet, csak a közös kirándulá-

sok élményei oldalakat töltenék ki. De térjünk vissza a „közösségihez”.

Mert ezek után 2011-ben minden lehető erőforrást mozgósítva – újabb álmatlan éjszakák, kapcsolatbevetések által – megszervezte az akkor 130 éves EKE jubileumi Vándortáborát Alsójárán, amelynek bevételeiből megvehettük saját ingatlanunkat Csucsán. Megint új perspektívákról beszélhettünk hát. 2012-ben aztán csak általa ismert okokból családjával áttelepedett Magyarországra. A búcsúgyűlésen meg is köszönte az EKE-t, és továbbra is rendszeresen hazajárt Erdélybe. Utoljára 2019 őszén, egy EMNT-gyűlésen találkoztunk. Jó egészségben, nem tűnt úgy, hogy valami baj volna, de a sors, a gondviselés útjai kifürkészhetetlenek...

Végül nem szeretném, hogy megemlékező írásomból úgy tűnjön, mintha lebecsülném tagtársaim jelenlegi munkáját, hogy néhai elnökünk nélkül a kolozsvári EKE nem tett volna ki becsülettel magáért. Jó úton haladunk, Vekov Károly elnöksége után már a harmadik elnöknel tartunk. Ami évekkal ezelőtt beindult, továbbfejlődik, a koronavírus okozta megkötéseket leszámítva a túrák választéka bővült, a teljesítménytúrák látványos fejlődésen mentek át, a régiék mellett új tevékenységi területek jelentek meg, de az is igaz, hogy Vekov Károly óta a kolozsvári EKE-osztályban senki sem szervezett országos Vándortábor.

Nyugodjék békében!

ROHONYI D. IVÁN

Szép szeptemberben Sebesváron és a fenesi Bükkben

A természetjárásra legalkalmasabb hónapok a szeptember és az október, már nincs az a nyári kánikula, kellemesen simogatnak a napsugarak. A legcsodálatosabb az őszi erdők színpompája, amelyet költők, zeneszerzők, festők örökítettek meg alkotásaikban. A tarka erdők különleges látványa a természetbe csalja az embereket. A szeptember az idén egész nyáriásnak bizonyult, de a koronavírus járvány terjedése, a gondok és nehézségek mindenre rávetítik árnyékukat. Ha ki akarunk kapcsolódni, kerüljük a zsúfolt helyeket, többnyire egyénileg vagy kisebb csoportban járunk a természetben is, az egészségügyi szabályokat betartva.

PÁL GYÖNGYI

Sebesvár vagy Kalotaszeg vára

Szép napsütéses időben indulunk szeptember 16-án a reggeli vonattal Sebesvárra (Bologa), a várat akarjuk megnézni. Többször jártunk ott, még amikor csak egy romhalmas volt, a várudvart pedig teljesen elborították a fák és az elburjánzott növényzet. Tavaly is jártunk arra, a felújítási munkálatok már elég előrehaladott állapotban voltak. Reméltük, hogy a munkálatok befejeződtek és ez alkalommal már a felújított várat láthatjuk.

Személyvonattal 9 óra 6 perckor érkezünk meg Sebesvárra. Az állomás épülete már évek óta elhagyottan áll, nincs kitől informálódni. Mivel nem először járunk erre, így könnyen eligazodunk. Átmegyünk a Sebes-Körös hídján: alacsony a víz állása, igaz, az augusztus nagyon meleg és csapadékos volt, akárcsak szeptember első fele. Ismét egy híd következik, ez már a Henz- vagy Székelyjói-patak, amely a Sebes-Körös egyik mellékveze. A patak mellett ösvény halad, amely lerövidíti a faluba vezető utat, az ösvény két telek között, egy sikátoron kivezet a főútra, azon haladunk tovább. Egy masszív kőépület mellett – valamikor kultúrotthon lehetett, most falusi üzlet működik benne – tábla mutatja az irányt a domb tetején álló vár felé. Szekérút vezet fel a várhoz, negyedóra alatt felérünk.

Sebesvár várát az 1241–1242-es tájárás után IV. Béla király parancsára emelték a Nagyvárad–Kolozsvár közti fontos kereskedelmi és hadi út védelmére. Sebesvár erősségének korai magját valószínűleg a 13. század második felében építették királyi parancsra, a Sebes-Körös folyó bal partjától nem messze emelkedő meredek hegycsúcsra. Az egykori hosszúkas várudvar két oldalán lakóépületek lehettek, ám ezeknek már a maradványai sem

láthatók. A tüzérségi ágyúállásokkal ellátott vastag falú rondella a 16. században keletkezett, szakemberek szerint a négyszögletes kaputorony és a tőle délre lévő részek tekinthetők a korai magnak. A 10 méter magas várfalak keleti és nyugati oldalát egy-egy kisebb rondella védelmezte, míg a déli végén emelkedik a kör alaprajzú, 25 méter magas öregtorony. Napjainkig fennmaradt első okleveles említése szerint 1319-ben Anjou Károly Róbert – aki évtizedes harcok után jutott a magyar trón birtokába – egyik híve, Elefánti Dezső várnagy parancsolt benne. 1910-ben Kós Károly felmérte a várat és elkészítette helyreállítási terveit, de csak a kerek öregtoronyt fedték le.

A vár mellett kirándulókkal találkozunk, akik kiskocsikkal érkeztek, elmondják, hogy csak kívülről lehet megtekinteni a falakat, mert belül még dolgoznak. Nem adjuk fel ilyen könnyen, körbenézünk mi is. Pár munkást és egy munkavezetőt találunk, a vár belső részében dolgoznak, azt mondják, talán egy hónap alatt befejeződnek a munkálatok. Addig nem lehet bemenni, mert veszélyes. Nem maradt más hátra, végignézzük kívülről a falakat, teljesen újjáépítették. Gondoljuk, bekukucskálunk a kerek bástya mellett, ahol régebb bejutottunk a várudvarra, de ott most várfal emelkedik, valószínűleg a bejáratot a másik végén találjuk, ahogyan a régi leírásokban szerepel. Mivel a vonat indulásáig még bőven van időnk, elindulunk felfelé a dombokon, teszünk egy sétát a szép szeptemberi napsütésben, majd felkeressük a falu másik látványosságát, a régi vízimalmot és a ványolót.

Őszi séta a szászfenesi Bükk-erdőben

Szeptember végén, pontosabban 26-án, egy kisebb csoporttal a szászfenesi erdőt keressük fel. Az idő sajnos romlani

kezd, péntekig még szép, nyáriás volt, de szombattól rossz időt, narancssárga riasztással jégesőt, erős szelet jósoltak. Nem vagyunk meggyőződve afelől, hogy a meteorológusok mindig eltalálják az időjárást, és mivel könnyű túróról van szó, belevágunk. Bár már reggel borult, felhős az idő, szerencsére az M21-es autóbussz Monostor végi megállójáig még eső nélkül jutunk el, de amikor a szászfenesi Leányvár negyedi végállomáson leszállunk, már csepeg az eső.

Elővesszük az esőköpenyeket és elindulunk, az eső közben eláll, még a nap is kisüt, amire elérjük a gerincet. Kis gondot okoznak a Magyarfenest Szászfenessel, illetve a Kolozstótfalut Lónával összekötő régi szekérutak kesztyűzésénél keletkezett mély árkok, amelyeknek az eső utáni vizes, csúszós és meredek oldalán nehezebb átjutni.

A Bükk-tető mellett balra haladó ösvényen kijutunk a Magyarfenest feletti kaszálókra. Az eső teljesen eláll és még a nap is kisüt, bár kicsit párás a levegő.

Eddig erdőben jöttünk, most megcsodálhatjuk a szép kilátást. Déli irányban a Havasbükke (758 m) látszik, amely ennek a dombhátnak a legdélibb része, és ami a Kolozstótfalu feletti, erdővel borított Dumbrávilor és Medvegerincben folytatódik, tovább az az erdő rész következik, amelyen jöttünk. Ez már a szászfenesi Bükk-erdő vagy Bic néven is szerepel a *Kolozsvár és környéke* térképen.

Az erdő borította dombhát Magyarfenest, Magyarlóna és Szászfenes között terül el, legmagasabb pontja a Bükk-tető (603 m), mi épp alatta vagyunk, a Magyarfenest felőli oldalon. Alattunk Magyarfenest, a település házeit eltakarja az előttünk domboruló kopár dombtető, de kicsit távolabb látszik Tordaszentlászló egy része, balra tőle a Nagyerdő, jobbra a Kiserdő, távolabb nyugatra a Gyalui-havasok. Egy tisztáson, a Bükk-tető alatt rövid ebéd-szünetet tartunk, majd indulunk hazafelé, számolva azzal, hogy az eső bármikor utolérhet.

A tisztásról ösvény vezet a tetőre, ahonnan a Szaniszló-völgy és Róka-völgy közötti gerincen visszatérünk Szászfenesre, Kolozsvárra pedig hazakeresztünk az eső előtt.

Novemberi bakancslista

■ **November 2. (hétfő):** Megemlékezés az EKE halottairól. Találkozás 14 órakor a Házsongárd bejáratánál. Szervezők: Kovács D. Zsuzsa és Lőrinczi István.

■ **November 4. (szerda):** Hagyományos séta a Péter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **November 7. (szombat):** Borháncs telep – Feleki tévérelé – Majláth-kút – Szent János-kút (20 km). Találkozás 8.15 órakor a 20-as autóbussz román opera melletti megállójában (az autóbussz 8.35 órakor indul). Szervező: Fazakas Ferenc. ♦ A Bükk-tetőtől a Bocsor-hegyig gombászunk (10 km, 250 m szintkülönbség). Találkozás 10 órakor az M21-es Bucium utcai megállójában. Csatlakozni lehet Szászfenesen a végállomáson 10.30 órakor. Visszatérés Magyarlónáról az M23-as busszal 15.25 órakor. Szervező: Kiss János.

■ **November 9–11. (hétfő-szerda):** Vári László-emléktúra a Vlegyázára. Szervező: Szilágyi András. Bejelentkezni telefonon.

■ **November 11. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **November 14. (szombat):** Kajántói fenyves erdő – Nádaskóród – Kisbácsi erdő (25 km, 600 m szintkülönbség). Találkozás 9 órakor a vasútállomás előtt. Szervező: Kiss János.

■ **November 15. (vasárnap):** Bács-torok, Hója-gerinc (12 km). Találkozás 9.45 órakor a 31-es autóbussz Széchenyi téri megállójában. Érdeklődni telefonon. Szervező: Pál Gyöngyi.

■ **November 18. (szerda):** Hagyományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **November 21. (szombat):** Gorbó-gerinc – EKE-forrás (20 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson (trolibuszok állomása). Szervező: Csorba Anna.

■ **November 25. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **November 28. (szombat):** A Sárosbükki négy emeletétől a Gorbó-csúcsig (20 km, 250 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor a román opera melletti M16-os megállóban. Szervező: Kiss János.

Ügyfélszolgálat

Hétfőtől péntekig, 10–16 óra között (Kolozsvár, Magyar/1989 December 21 utca 116., az udvarban a baloldali épület). **Irodavezető:** Kismihály Boglárka (0771-535848). **Pénztár:** az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon: www.ekekolozsvar.ro, vagy az egyesület Facebook-oldalán: [facebook.com/eke.kolozsvar](https://www.facebook.com/eke.kolozsvar).

■ **Figyelem!** Amennyiben szeretnétek részt venni eseményeinken, kérünk, jelentkezetek előzetesen a honlapunkon található online űrlap kitöltésével vagy telefonon! Továbbá megkérünk benneteket, hogy a túrákon tartsátok be a közegészségügyi óvintézkedéseket, valamint a hatóságok és egészségügyi szervek utasításait! Mivel járványügyi szempontból a következő időszakban bármikor újabb korlátozások léphetnek életbe, a változtatás jogát vagy a túrák lemondásának lehetőségét végig fenntartjuk.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Csorba Anna 0740-407652
Fazakas Ferenc 0752-640319
Kiss János 0364-807639
Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Lőrinczi István 0747-136310
Pál Gyöngyi 0742-373546
Szabó János 0757-220682
Szilágyi András 0742-625130
Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Titkár: Branea Róbert 0723-400496
Irodavezető:
Kismihály Boglárka 0771-535848

Még idén elkészül a romokból felújított Kalotaszeg vára (Sebesvár)